

Ta tizziga Deewa Kalpa

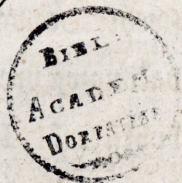
Lutterus

Swehta Behrnu=Mahziba

ar

to jaunu bohstereſchanas un laſſiſchanas
grahmatu weenâ wahki ſalifka.

Tartu Riikliku Ülikooli
Raamatukogu
196032

Rigâ, 1815.

Pec Julius Conrad Daniel Müller.

Sinna us lassitajeem.

Scheitan juhs, Mihli Draugi, paschâ eefah-
kumâ atrohdad tohs bohsterefchanas gabbalus,
fas wezzâ U B C grammatâ stahw un ar fo juhfu
Behrni libds schim irr fahkuschi bohstereht.
Schee gabbali tapehz irr preefschâ likti, fa arri
tee Wezzaki, fas paschi wairs ne warr labbi
redseht, bet fas schohs gabbalus no galwas
sinn, famos Behrnus warr mahziht. Bet kam
wehl skaidras azzis irr, tas labbaki darrihs, kad
winsch famos Behrnus mahzihs, jaunâ Bohf-
sterefchanas grammatâ lassihht, jo behrneemwai-
jaga ar to fahkt, fo tee warr labbi fapraft. Tee
fwehti Deewa haufli un tee zitti mahzibas gab-
bali nawa preefsch tahdeem Behrneem, fas fahf
bohstereht, bet preefsch tahdeem, fas jau mahf
labbi lassihht un tapehz arri labbak proht, fo
wianni lassa.

Jaunpils Basnizas-Kunga muischâ.

36763

2864340

La fweh-ta Luhg-scha-na.

Muh-su Tehws Deb-be-fis,
 fweh-tihts lai tohp taws wahrds,
 lai nahk ta-wa wal-sti-ba,
 taws prahts lai no-teek, fà Deb-be-fis, tà ar-
 ri-dsan sem-mes wir-si.

Muh-su dee-nisch-fu mai-si dohd mums scho-
 deen,

Un pa-met-ti munis muh-su par-ra-dus fà mehs
 pa-met-tam fa-weem par-rad-nee-feem.

Un ne ee-wedd muhs veksch fahr-di-na-scha-nas,
 bet at-pe-sti muhs no ta lau-na.

To tew pee-derr ta wal-sti-ba, un tas spehks,
 un tas gohds, muh-schi-gi muh-scham,

U-men.

Tee fweh-ti des-mits Dee-wa bauß-li.

Tas pir-mais bauß-lis.

Es ef-mu tas Kungs taws Deews, tew ne
 buhs zit-tus Dee-wus tur-reht preeksch man-
 nin.

Tas oh-trais bauß-lis.

Tew ne buhs Dee-wa ta-wa Kun-ga wahr-
 du ne-lee-ti-gi pee-min-neht.

Tas tre-schais bauß-lis.

Tew buhs to fweh-tu dee-nu fweh-tiht.

Tas zet-tor-tais bauß-lis.

Tew buhs ta-wu Teh-wu un ta-wu Mah-ti
 zee-nâ goh-dâ tur-reht, fa tew lab-bi klah-
 jahs un tu il-gi dsih-wo wirs sem-mes.

Tas peek-tais bauß-lis.

Tew ne buhs no-faut.

Tas fe-stais bauß-lis.

Tew ne buhs lau-li-bu pahr-fahpt.

Tas sep = ti = tais hauf = lis.

Tew ne buhs sagt.

Tas a = sto = tais hauf = lis.

Tew ne buhs ne = pa = tee = ju lee = zi = bu doht
prett ta = wu tu = wa = fu.

Tas de = wi = tais hauf = lis.

Tew ne buhs ee = kah = roht ta = wa tu = wa = ka
nam = mu.

Tas des = mi = tais hauf = lis.

Tew ne buhs ee = kah = roht ta = wa tu = wa = ka
fee = wu, kal = pu, kal = po = ni, loh = pu, neds wif =
fu, kas tam pee = derr.

Ro Deews fak = ka no wif = seem scheem hauf = leem?

Es tas Kungs taws Deews, es = mu weens
sti = prais un taisns Deews, kas pahr teem, kas
man = ni ee = nihst, tohs Teh = wu greh = kus pee =
me = fle pee teem behr = neem lihds tre = scham un
zet = tor = tam au = gu = mam;

bet teem, kas man = ni mih = lo, un man = nus
hauf = lus turr, teem es dar = ru lab = bu lihds
tuhf = sto = scham au = gu = mam.

Ta sweh = ta tiz = zi = ba.

Es tiz = zu eeksch Dee = wu to Teh = wu, wif = fu =
wal = di = ta = ju rad = di = ta = ju Deb = befs un sem =
mes.

Es tiz = zu eeksch Je = su Kri = stu, Dee = wa
wee = ni = gu Deh = lu, muh = fu Run = gu, kas irr
ee = nemts no ta Sweh = ta Gar = ra, pee = dsim =
mis no tahs Gum = pra = was Mah = ri = as, zee =
tis ap = paksch Pou = zi = u Pi = la = tu, kru = sta
fists, no = mir = ris un ap = rakts, Sem = me kah =
pis eeksch El = les, tre = schâ dee = nâ at = kal aug =
scham = zeh = lees no teem mir = ro = neem, us = kah =

pis Deb=be=fis, feh=dees pee lab=bas roh=fas
 Dee=wa ta wif=fu wal=di=ta=ja Teh=wa, no
 tur=re=nes tas at=ees tee=fabt tohs dsih=wus
 un mir=ru=fhus.

Es tiz=zu eefsch to Sweb=tu Gar=ru, wee=
 nu sweb=tu kri=sti=tu draud=si, to bee=dri=bu
 to Sweb=tu, pee=doh=fcha=nu to greh=fu,
 aug=fham=zel=fcha=nu tahs mee=fas, un wee=
 nu muh=schi=gu dsih=wo=fcha=nu, A=men.

No tahs sweb=tas Kri=sti=bas.

Muh=fu Kungs Je=sus Kri=stus faz=zi=ja us
 fa=weem mah=ze=fleem: Ci=ta zaur wif=fu
 pa=fau=li, dar=rait par mah=ze=fleem wif=fus
 lau=dis, tohs kri=sti=da=mi eefsch ta wahr=da
 Dee=wa ta Teh=wa, ta Deh=la un ta Sweb=ta
 Gar=ra. Kas tizz un tohp kri=stihits, tas pa=
 liks swehts, bet kas ne tizz, tas taps pa=sud=
 di=nahts.

No ta sweb=ta Waf=far=Eh=dee=na.

Muh=fu Kungs Je=sus Kri=stus, tan=ni naf=
 ti, kad tas tap=pe no dohts, neh=me to mai=si,
 pa=tei=ze un to pahr=lau=se un to de=we fa=weem
 mah=ze=fleem un faz=zi=ja: Nem=meet un eh=
 deet, ta irr man=na mee=fu, kas par jums tohp
 doh=ta, to dar=rait man=nis pee min=ne=da=mi.

Ea=pat ar=ri=dsan winsch neh=me to Bik=ke=ri
 pehz ta Waf=far=eh=dee=na, pa=tei=ze un to de=
 we fa=weem mah=ze=fleem un faz=zi=ja: Nem=
 meet un dser=reet wif=si no ta, schis Bik=ke=ris
 irr ta jau=na ee=stah=di=fcha=na eefsch man=nahmt

af-fi-nim, kas par jumis un par dau-dseem tohp
is-lee-tas par greh-ku pee-doh-scha-nu, to dar-
rait, zeef-fahrt juhs to dser-reet, man-nis pee-
min-ne-da-mi.

Tas pirmais mahzibas gabbals
teem desmits ^{no} Deewa baufleem.

Tas pirmais Bauflis.

Tew ne buhs zittus sweschus Deewus
turreht preeksch mannim.

Kas tas irr?

Mums buhs Deewu pahr wissahm leetahm
bihtees un mihloht un us to zerreht.

Tas ohtrais Bauflis.

Tew ne buhs Deewa tawa Kunga Wahr-
du neleetigi (welti) peeminneht.

Kas tas irr?

Mums buhs Deewu bihtees un mihloht, ka
mehs pee wianna wahrda ne lahdam, neds ne-
pateesi Deewu minnam, nei burram, nei mel-
lojam, nei peewillam; bet wiannu wissas beh-
das peefauzam, luhdsam, teizam un slawejam.

Tas treschais Bauflis.

Tew buhs to swehtu Deenu swehtih.

Kas tas irr?

Mums buhs Deewu bihtees un mihloht, ka
mehs to Deewa mahzibu un wianna wahrdu ne
smahdejam, bet tohs paschus swehtus turrant,
labprahd dsirdam un mahzamees.

Tas zettortais Bauflis.

Tew buhs tawu Tehwu un Mahti zeena

gohdâ turreht, ka tew labbi flahjahs un tu
ilgi dsihwo wirs semmes.

Kas tas irr?

Mums buhs Deewu bihtees un mihloht, ka
mehs sawu Tehwu un Mahti un Kungus ne
apfmeijam, neds apfaitinajam, bet tohs gob-
dâ turram, teem paklausigi effam, tohs mih-
lojam un zeenijam.

Tas peektais Bauflis.

Tew ne buhs nofaut.

Kas tas irr?

Mums buhs Deewu bihtees un mihloht, ka
mehs sawam Tuwakam pee wianna meefas ne-
fahdu faiti neds wainu ne darram, bet tam pa-
lihdsam un kalpojам eefsch wiffahm meefas
behdahm.

Tas festais Bauflis.

Tew ne buhs laulibu pahrfahpt.

Kas tas irr?

Mums buhs Deewu bihtees un mihloht, ka
mehs schkihsti un kaunigi dsihwojam eefsch wahr-
deem un darbeem, un ikweenam buhs sawu lau-
latu Draugu mihloht un zeenibt.

Tas septitais Bauflis.

Tew ne buhs sagt.

Kas tas irr?

Mums buhs Deewu bihtees un mihloht, ka
mehs sawa Tuwaka naudu jeb mantu ne nem-
mam, neds ar wiltigu prezzi jeb prezzeschanu pee
mums dabujam, bet wiannam wianna mantu
un ustureschanu palihdsam wairoht un pasar-
gabt.

Tas astotais Bauflis.

Tew ne buhs nepateesu leezibu doht prett
tawu Tuwaku.

Kas tas irr?

Mums buhs Deewu bihtees un mihloht, ka mehs sawu Tuwaku nepateesi ne apmellojam neds peewillam, aprunnajam jeb tam fahdu nifnu flawu darram; bet mums buhs to aisbil-
dinabt, wissu labbu no ta runnaht un wissas leetas par labbu greest.

Tas dewitais Bauflis.

Tew ne buhs eekahroht tawa Tuwaka nammu.

Kas tas irr?

Mums buhs Deewu bihtees un mihloht, ka mehs sawam Tuwakam ar wiltu pehz winna mantu un nammu ne twahrstam, neds ar eemes-
leem tahs taisnibas to pee mums welkam, bet tam labprahht palihdsam, ka tas to warr patur-
reht.

Tas desmitais Bauflis.

Tew ne buhs eekahroht tawa Tuwaka Seewu, falku, falkoni, lohpu neds wissu, kas tam peederr.

Kas tas irr?

Mums buhs Deewu bihtees un mihloht, ka mehs sawam Tuwakam wiana Seewu, Saimi woi lohpus ne atwillam jeb nowehrscham, bet tohs pakuhdinajam, ka teem buhs palikt un darriht, kas teem peenahkabs.

Ko Deewš fakka no wisseem scheem Baufleem?

Wisch fakka ta: Es, tas Kungs tatws Deewš, esmu weens stipris un dusmigs (taisns) Deewš, kas pahr teem, kas man-
ni eenihst, tohs Tehwu grehkus peemekle pee teem Behrneem lihds trescham un zettor-
tam augumam.

Bet teem, fassmanni mihlo un mannuß
 Baußlus turr, teem es darru labbu lihds
 tuhstoscham augumam.

Kas tas irr?

Deewß beedina sohdiht wiffuß, kas schohß
 Baußlus pahrkahpj. Tapehz mums buhs bih-
 tees no winna dufmibas, un prett tabdeem ne
 grehkoht. — Turpretti winfeh apfohla schehla-
 stibu un wiffadu labbumu wiffseem, kas schohß
 Baußlus turr. Tapehz mums arridsan winnu
 buhs mihloht un us winnu palautees, un lab-
 prahht darriht pehz winna Baußleem.

Tas ohtraiß mahzibas gabbals
 no
 tahß swehtas tizzibas.

Tas pirmais tizzibas lohzeßlis.

No tahß Raddischanas.

Es tizzu eekfeh Deewu to Zehwu, wiffuß
 waldditaju Radditaju Debbeßß un Semmes.

Kas tas irr?

Es tizzu, ka Deewß manni irr raddijis ar
 wiffahm radditahm leetahm, mannim meefu un
 dwehfeli, azzis, aufis un wiffuß lohzeßlus, fa-
 praschanu un pilnu prahhtu irr dewis un wehl
 schodeen usturr,
 turkflahht drehbes un kurpes, ehdeenu un dseh-
 reenu, ehkas un muifchu, Seewu un Behrnus,
 tihrumus, lohpus un wiffadu mantu, ar wiffuß,
 kas man wajaga pee meefas un dsihwibas, bag-
 gatigi un ifdeenas wehl manni apgahda, no wif-

fas breefmibas pasarga un no wissa launa paglabba un sarga.

Un to wissnotal winsch darra no tibras teh-wischkas, deewischkigas lehnibas un schehlastibas, bes wissu mannu nopelnu un ka es nezee-nigs esmu, tahdas dahwanas fanemt: Par to wissnotal man buhs winnam pateift un winnu flaweht, tam falspohht un paklausigam buht. Das irr teescham teef.

Das ohtrais tizzibas lohzeelis.

No tahs Pestifchanas.

Es tizzu eeksch Jesu Kristu, Deewa weenigu peedsimmuschu Dehlu, muhsu Kungu, fas irr eenemts no ta Swehta Garra, peedsimmis no tahs Jumprawas Mahrias, zee-tis appaksch Ponziu Pilatu, frusta sists, nomirris un aprakts, semme kahpis eeksch E-lles, trescha deena atkal augshamzehlees no teem Mirroneem, uskahpis Debbesis, seh-dees pee labbas rohkas Deewa, ta wissuwal-ditaja Tehwa, no turrenes tas atees, teesahht tohs dsihwus un mirruschus.

Kas tas irr?

Es tizzu, ka Jesus Kristus pateefs Deews no ta Tehwa eeksch muhschibas peedsimmis un arridsan pateefs zilweks no tahs Jumprawas Mahrias peedsimmis, irr mans Kungs, fas manni pasudduschu un pasuddinatu zilweku irr atpestijis un atpirzis no wisseem grehkeem, no tahs nahwes un no ta Wella spehka, ne ar seltu woi sudrabu,

bet ar sawahm swehtahm un dahrgahm affinim
 un ar sawu neopelnitu zeefchanu un mirfchanu,
 fa es winna pascha buhtu un winna walstibâ
 appafsch winna dschwotu un winnam kalpotu
 eefsch muhschigas taisnibas, nenoseedsibas un
 swehtibas lihds fâ winsch atkal irr augfchamzel-
 lees no teem mirronreem, dsihwo un walda muh-
 schigi. Tas irr teefcham teef.

Tas treschais tizzibas lohzeffis.

No tahs Swehtu=darrifchanaâ.

Es tizzu eefsch to Swehtu Garru, weenu
 swehtukristigu draudsi, to beedribu to Swehtu,
 peedohfchanu to grehku, augfchamzel-
 fchanu tahs meefas un weenu muhschigu dsih-
 wofchanu, Amen.

Kas tas irr?

Es tizzu, fa es zaur sawu paschu faprafchanu
 un spehku eefsch Jesu Kristu, mannu Kungu, ne
 warru tizzeht nedf pee ta nahkt, bet tas Sweht-
 tais Gars manni zaur to Spangeliumu (jeb
 preezas=mahzibu) irr aizinajis, ar sawahm dah-
 wanahm apgaismojis, eefsch tahs ihstenas tiz-
 zibas swehtijis un usturrejis;
 lihds fâ winsch wiffu kristigu draudsi wirs Sem-
 mes fapulzina, apfkaidro, swehti un pee Jesu
 Kristu usturr, eefsch ihstenas weenigas tizzibas.

Eefsch tahs paschas kristigas draudses winsch
 man un wisseem tizzigeem ikdeenâs wiffus greh-
 kus baggatigi peedohd, un pastarâ deenâ manni
 un wiffus mirronus atkal usmohdinahs, un
 mannim un wisseem tizzigeem eefsch Kristu to

muhſchigu dſihwoſchanu dohs. Tas irr teeſcham
teeſ.

Tas treſchais mahzibas gabbals.

No tahs ſwehtas luhgſchanas.

Muhſu Tehws Debbefis, ſwehtihts lai tohp
taws wahrds; lai nahf tawa walſtiba; taws
prahts lai noteef kà Debbefis, tà arridsan Sem-
mes wirſû! Muhſu deeniſchku maiſi dohd mums
ſchodeen; un pametti mums muhſu parradus,
kà mehſ pamettam ſaweem parradneekem! Un
ne eewedd muhs eekſch kahrдинаſchanas, bet at-
peſti muhs no ta launa; jo Tewim peederr ta
walſtiba, un tas ſpehſ, un tas gohds muhſchigi
muhſcham, Amen.

Muhſu Tehws Debbefis.

Kas tas irr?

Deews muhs ar to gribb labbinahf, ka mums
buhſ tizzeht, winſch effohf muhſu iſtens Tehws
un mehſ wirra iſteni Behrni, ka mums pree-
zigi, drohſchi un ar ſtipru zerribu wirrau buhs
peeluhgt, tà kà mihli Behrni ſawu mihlu Teh-
wu peeluhds.

Ta pirma luhgſchana.

Swehtihts lai tohp taws wahrds!

Kas tas irr?

Deewa wahrds irr jau no ſew paſcha ſwehts,
bet mehſ luhdsam ſchinni luhgſchanâ, lai tas
arridsan pee mums tohp ſwehtihts.

Kà tas noteef?

Kad Deewa wahrdi ſchkihſti un ſkaidri tohp
mahziti, un kad mehſ arridsan ſwehtigi, kà

Deewa Behrneem klahjahs, pehz teem dsihwo-
jam. To palihds mums mihlais debbesu Tehws!

Bet kas zittadi mahza un dsihwo, ne kà Dee-
wa wahrdi mahza, tas ne swehti muhsu starpà
to Deewa wahrdu. Par to pasargi muhs mih-
lais Debbesu Tehws!

La ohtra luhgschana.

Lai nahk tawa walstiba!

Kas tas irr?

Deewa walstiba gan nahk bes muhsu luhgscha-
nas; bet mehs luhdsam schinnî luhgschana, lai
ta arridsan pee mums nahk.

Rà tas noteek?

Kad tas debbesu Tehws mums sawu swehtu
Garru dohd, ka mehs wirna swehteem wahr-
deem zur wirna scheblastibu tizzam un dee-
wischkigi dsihwojam, scheid laizigi un tur muh-
schigi.

La trescha luhgschana.

Taws prahts lai noteek kà Debbesis, tà
arridsan Semmes wirsù!

Kas tas irr?

Deewa labbais un schehligais prahts gan no-
teek bes muhsu luhgschanas; bet mehs luhdsam
schinnî luhgschana, lai tas arridsan pee mums
noteek.

Rà tas noteek?

Kad Deews wissu launu padohmu un prahtu
lausch un tam wakkas ne dohd, kas to Deewa
wahrdu mums ne leef swehtibt un wirna wal-
stibu kawe pee mums nahkt, prohti tam Wel-
lam, tai Pasaulei un muhsu meesas kahrabahm;
bet kad Deews muhs stiprina un pastahwigus
usturr pee saweem wahrdeem un eeksch tizzbas

libds pat muhsu gallam. Tas irr wirra lab-
bais un schehligais prahts.

La zettorta luhgshana.

Muhsu deenischku maisi dohd mums scho-
deen!

Kas tas irr?

Deews gan dohd to deenischku maisi, bes muh-
su luhgshanas ir wisseem launeem zilwekeem;
bet mehs luhdsam schinnî luhgshana, lai wirsch
mums to leef atsicht, ka ar pateizibu muhsu dee-
nischku maisi fanemmam.

Kas tad peederr pee deenischkas maies?

Wiss, kas pee muhsu meefas usturreshanas
un waijadsibas peederr, ar wahrdu: ehdeens
un dsehreens, drehbes, kurpes, ehkas, muischu,
tihrumi, lohpi, nauda, manta, labs laulahts
Draugs, paklausigi Behrni, labba saime, leh-
nigi un peetizzigi Kungi, labba waldishana,
labs gais, meers, wesseliba, kauniga dschw-
shana, gohds, labbi Draugi, ustizzami Kai-
mini un wehl zittas Deewa labdarrishanas.

La peekta luhgshana.

Pametti mums muhsu parradus, fa mehs
pamettam saweem parradneekeem!

Kas tas irr?

Mehs luhdsam schinnî luhgshana, ka tas Deb-
besu Tehws ne gribbetu usluhfoht muhsu greh-
fus, neds wirrau dehl tahdu luhgshanu mums
aisleegt, jo mehs to, fo mehs luhdsam, ne effam
zeenigi neds arridsan nopelnijuschi;
bet wirsch gribbetu mums to wiss notal no scheh-
lastibas doht, jo mehs grehfojam ikdeenas dauds
un pelnam zittu neneeku ne fa ween sohdbibu. Tad

mehs arridsan no firds gribbam peedoht un labbu darriht teem, fas prett mums apgrehkojahs.

La festa luhgſchana.

Ne eewedd muhs eekſch kahrđinaschanas.

Ras tas irr?

Deems gan ne kahrđina ne weenu; bet mehs luhdsam ſchinnî luhgſchana, fa Deems muhs gribbetu paſargah̄t un uſturreht, fa tas Wels, ta Paſaule un muhsu meefa un affins muhs ne peewikk nedſ eewedd eekſch netizzibas, ismiſſeſchanas un zittahm leelahm fauna leetahm un grehkeem,

un ja mehs taptu kahrđinati, fa tomehr pehz uſwarram un wirſû paleekam.

La feptita luhgſchana.

Utpeſti muhs no ta Fauna!

Ras tas irr?

Mehs luhdsam ſchinnî luhgſchana, faſchu ar ihſeem wahrdeem ſakkoht, fa tas Debbefu Tehws muhs no wiſſada launa tik pat meefas fa dwehfeles, mantas un gohda gribbetu atpeſtiht, un mums pehz, kad muhsu pehdiga ſtundina nah̄, weeglu un ſchehligu gallu doht un muhs ſchehligi no ſchahs behdigas Paſaules pee fewim nemt Debbefis. Amen.

Ro tas wahrds: Amen mahza?

Ra man teefſcham buhs tizzeht, fa tahda luhgſchana tam Debbefu Tehwam patih̄k un fa wiſſch to paſlauſa, jo wiſſch pats mums irr pawehlejis ta luhgt un ſohljijis, fa wiſſch muhs gribboht paſlauſiht. Amen! Amen! tas irr pateefi, pateefi! Tam ta buhs notift.

Tas zettortais mahzibas gabbals
no swehtas Kristibas.

P i r m â F a h r t â.

Kas irr ta Kristiba?

Ta Kristiba nawa slihts uhdens ween, bet
tahds uhdens, kas zaur Deewa pawehleschanu
irr spehzinahts un ar Deewa wahrdeem sawee-
nohts.

Kurri irr tee wahrdi tahs Deewa pawehleschanas?

Muhfu Kungs Jesus Kristus sakka: Matt.
28, 19. Gita zaur wissu pasauli un darrait
par mahzektzem wissus laudis, tohs kristi-
dami eefsch ta wahrda Deewa ta Tehwa,
ta Dehla un ta swehta Garra.

O h t r â F a h r t â.

Ko ta swehta Kristiba dohd un palihds?

Ta padarra, fa tee grehti tohp peedohti, at-
pesti no nahwes un Wella un dohd to muhschi-
gu dschwoschanu wisseem, kas to tizz, ko Deewa
wahrdi un apsohlichana mahza.

Kurri irr tee Deewa apsohlichanas wahrdi?

Muhfu Kungs Jesus Kristus sakka: Mark. 16,
16. Kas tizz un tohp kristihts, tas paliks
swehts, bes kas ne tizz, tas taps pasuddi-
nahts.

T r e s c h â F a h r t â.

Ka tad uhdens tahdas leelas leetas warr darricht?

Uhdens to teescham ne darra, bet Deewa
wahrdi, kas ar un pee to uhdeni irr, un ta tiz-
ziba, kas tahdeem Deewa wahrdeem ustizz;

jo bes Deewa wahrdeem tas uhdens irr tikkai uhdens ween un ne kahda Kristiba, bet ar Deewa wahrdeem tas irr weena Kristiba, tas irr, tahds uhdens, kas baggats irr no scheblastibas un dschwibas un weena masgaschana tahs jaunās atdsimschanas eeksch ta swehta Garra, kà tas swehts Pahwils fakka: Tit. 3, 5. Deews muhs swehtus irr darrijis zaur to masgaschanu tahs atdsimschanas un atjaunaschanas ta Swehta Garra, fo wiasch pahr mums baggatigi irr islehjis zaur Jesu Kristu muhsu Pestitaju, ka mehš zaur winna scheblastibu taisnoti tahs muhschigas dschwoschanas mantneeki paleekam, pehs tahs zerribas, tas irr pateefs wahrds.

Zettortâ kabrtâ.

Ko tad tahda Uhdens = Kristiba nosihme?

Ea nosihme, ka tam wezzam Uhdamant eeksch mums ikdeenās, zaur noschebloschanu un atstahschanu no grehkeem, buhs apflizinatam tapt un mirt ar wisseem grehkeem un niknahm fahribahm, un atkal ikdeenās preekschâ nabkt un uszeltees weenam jaunam zilwekam, kas eeksch taisnibas un schkistibas preeksch Deewa muhschigi dschwō.

Kur tas stahw rakstihš?

Tas swehts Pahwils fakka: Rohm. 6, 4. Mehš ar Kristu effam aprakti zaur to Kristibu eeksch nahwes: ka, ittin kà Kristus irr usmohdinahts no teem mirroneem, zaur to gohdibu ta Zehwa, tapat mums arridsan eeksch atjaunaschanas tahs dschwibas buhs staigah.

Tas peektaiš mahzibas gabbalš.

No ta ſwehta Wakkar = Chdeena.

Kas irr tas ſwehtš Wakkar = Chdeens?

Tas irr tahš pateeſas meeſas un affinis muhfu Kunga Jesus Kristus, jo kriſtiti zilweki ehd to ſwehtitu maiſi un dſerr no ta ſwehtita wihna, pehž paſcha Kristus pawehleſchanas, par winna peeminneſchanu.

Kur tas ſtahw rakſtihtš?

See ſwehti Preezas = Mahzitaji, Matteus, Markus, Lubkas un tas ſwehtš Pahwils rakſta:

Muhfu Kungs Jesus Kristus, tanni naſti, kad tas tappe nodohtš, nehme to maiſi, pateize un to pahrlauſe un to dewe ſaweem mahzeſteem un ſazzija: Nemmeet un ehdeet, ta irr manna meeſa, kaš par jumš tohp dohta, to darrait manniš peeminnedami.

Tapat wiinſch arri nehme to Bikkari, pehž ta Wakkar = Chdeena, pateize un to dewe ſaweem mahzeſteem un ſazzija: Nemmeet un dſerreer wiſſi no ta; ſchiš Bikkariš irr ta jauna eeſtahdiſchana eeſch mannam affiniim, kaš par jumš un par daudſeem tohp iſleetas par grehku peedohſchanu; to darrait, zeekfahrt juhš to dſerreer, manniš peeminnedami.

Ko tahda ehſchana un dſerſchana palihdš?

To ſchee wahrdi mahza: par jumš dohta un iſleetas par grehku peedohſchanu: prohti, ka mums ſwehtā Wakkar = Chdeenā grehku peedohſchana, dſihwiba un ſwehtiba zaur tahdeem wahrdeem tohp dohta: jo kur grehku peedoh-

schana irr, tur irr arridsan dsihwiba un ta muh-
schiga dsihwoschana.

Ra tad meesfiga ehschana un dserfschana tahdas leelas
leetas warr darriht?

Ehschana un dserfschana ween to gan nedarra,
bet tee wahrdi, kas sche stahw: par jums
doh ta un isleetas par grehku peedoh-
schanu. Schee wahrdi irr lohti zeenijami pee-
tahs ehschanas un dserfschanas swehtâ Wakkar-
Ehdeenâ, un kas teem pascheem wahrdeem tizz,
tam noteek fo tee sohla, prohti: Grehku pee-
dohschanu.

Kas tad zeenigi nemm tahdu Wakkar-Ehdeenu?

Gaweht un skaihti apgehrbtees gan labba leeta
irr preeksch zilweku azzim, bet tas ween irr ihsti
zeenigs un labbi fataisijees, kas scheem wahr-
deem tizz: par jums dohtas un isleetas
par grehku peedohschanu. Bet kas scheem
wahrdeem ne tizz, tas irr nezeenigs, un tas
nau labbi fataisijees; jo tee wahrdi: par jums,
prassa wischkin tizzigas firdis.

Rih ta = Euh gschana.

Mihlais Debbesu-Zehws, es tew pateizu, ka
tu man isgahjuschâ nakti tif schehligi effi pasar-
gajis un paglabbajis. Es preezajohs, ka es
wehl dsihwoju un wessels esmu un es tewim wis-
fai padohmohs ar meesu un dwehseli. Ur te-
wim es scho deenu sahku, ar tewim es to gribbu
beigt. Palihds man, ka es schodeen wissu dar-
ru, kas man ja darra un ka es fargohs no wis-
teem grehkeem un kauna leetahm. Amen.

Dohd' allasch taru swehtibu,
Ne pamett' man atstah tu;

Un dohd' tu patš man gudribu,
Padarriht tawu prahtu.

Palihds, fa es paklaufigi,
Pehz tawas walšs ween dsennohs,
Un swehti, taisni, gaddigi
Schē dsihwoht labbi mahzohs. Amen.

Wakkara = Lühgfchana.

Mihlais Debbesu = Tchwš, es tew pateizu,
fa man arri schodeen tik schehligi effi pasargajis
un paglabbajis. Es schodeen eeksch wissahm
leetahm gan ne esmu darrijis pehz taweem sweh-
teem haufleem un es tapehz luhdsjohs, fa tu man
gribbetu peedoht wissus grehkus, fur es nepa-
reisi esmu darrijis. Es us preekschu wehl wai-
rak us sawu sirdi gribbu luhfoht, fa tee grehki
man wairs ne peewilt un fa es teescham dsih-
woju, fa kristitam zilwekam ja dsihwo. Lai
tawas azzis arri scho nakti pahr mannim no-
mohdâ irr un nogreesi schehligi wissu nelaimi no
mannim un no wisseem, fas man labbu darra
un par man gahda, fa es rihtu atkal warru
preezigi zeltees un tewim par tawahm labdar-
rischanahm pateift. Amen.

Mu ar Deewu aismigfchohs,
Deewš man jauku nieegu dohs,
Winna azzis manni reds,
Winna rohka farg' un fedf.
Un kad rihtu uszelschohs
Zad es Deewam padohfchohs
Un no jauna swehtifchohs.

Luhgfchana preefch ehfchanas.

Schehligais Deems, tu tawu robku arri
schodeen effi atwehris un man tik daudi dewis,
ka es (ar teem Samejeem) warru pa=ehstees.
Schahs tawas dahwanas ar pareifchenu bau-
didams es wiffas fawas raisefchanas gribbu pee-
mirst. Tu effi mans Tehws, tu man ne ween
dohsi to deenifchku maiji, bet arri wiffu, kas
pee mannas labklabfchanas waijaga, kad es
tewi arweenu ar behrna prahnu bihstohs un
tawu labbu prahnu padarru. Us to palihds
man, Mihlais Deems un Tehws. Amen.

Deems, swehti tawas dahwanas
Pee meefas usturreschanas.
Ur gauflu lai mehß pa=ehdam
Un tewi teift ne aismirstam.

Luhgfchana pehz ehfchanas.

Mihlais Deems un Tehws, es no jauna
esmu baudijis, ka tew preeks irr, taweem behr-
neem labbu darriht. Palihds man, ka es te-
wim libdfigs paleeku un arri zik spehdams zit-
teem labbu darru.

Kad redsu nabbagu
Kad es ar mihlu prahnu
Pasneegfchu; kas tam truhkt,
Un kohpfchu wahrdsinatatu.
Za schehligs Deems un Tehws
Es tewim patifschu
Un tu man swehtifi
Kamehr es dsihwoju. Amen.

Deema gohdiba.

I.

Las Kungs irr leels!
 Las augstais debbes namš
 Irr wiinna dšihwoflis.
 La spohscha Saule irr
 No wiinna gohdibas
 Masš atspihdums.

2.

Las Kungs irr labš!
 Winsch skattahš schehligi
 Us saweem zilwekem.
 Winsch iswedd labbibu
 No semmes flehpja, muhs
 Upgahdadams.

3.

Las Kungs irr leels!
 Winsch darra, fo winsch gribb;
 Winsch irr tas Spehzigais,
 Kas wiffu spehji un kas
 Ur leclu gudribu
 Wiff' sawalda.

4.

Las Kungs irr labš!
 Woi winsch mums preeku suht'
 Woi arri gruhtibas;
 Winsch to arweenu darr'
 Ur mihtu prahtu, mums
 Par laimibu.

5.

Las Kungs irr leels!
 Winsch auku kluffina
 Un karra breefmas beids.
 Winsch Debbesš pehrkonam
 To zellu rahda, fur
 Tam ja greeschahš.

6.

Las Kungs irr labš!
 Es winnam padohschohš
 Celsch wiffahm gruhtibahm.

Winsch manni pawaddihš
 Pee sawas rohtas un
 Man pafargahš.

Kas irr tikkums?

Kam juhsu starpâ, mihli zilweki,
 Labš prahts irr, mahzitees, kas tikkums irr;
 Tas lai ar apdohmu schē lassa, fo
 Es mahzischu, jo Jesus Kristus pats
 Man mahzijiš schahš swehtas mahzibas.
 Un swehtigs buhs, kas pehz schahm mahzibahm
 Urweenu darrihš! Tahdam meers un preeks
 Buhs schē wirš semmes un tur Debbesiz.

Tad klaufait, mihli draugi, tikkums irr,
 Kad juhs tam nabbagam, kam frekliš nau
 No diwi frekleem weenu dohdad un
 No diwi maises klaipeem weenu tam,
 Kam maises truhkums irraid. — Tikkums irr,
 Kad juhs it labpraht un zif spehdami
 Tam ohtram wiina nastu, kas to speesch
 Utweeglinajeet; kad ar naudu woi
 Ur wahrdeem to eepreezinajeet, kas
 Eeksch behdahm dsihwo; tā ka winsch ar jums
 Ur' preezajahš un sawas gruhitibas
 Us kahdu brihdi peemiršt. — Tikkums irr,
 Kad juhs tam peedohdat, kas tihschi juhs
 Upkaitina, un ne atreebjeetees,
 Bet tam wehl labbu darrait. — Tikkums irr,
 Kad juhs ne peekuhstat, ar lehnibu
 Us taisnu zekku greest to Brahli, kas
 No Deewa tahlu irr apmaldijees,
 Un winnam labpraht palihdseet, ka winsch
 Wehl atgreeschahš pee sawa Deewa, un
 Tam meera faule atkal firdi spihd.

Wehl, manni mihli Brahli, tikkums irr,
 Kad sawu firdi juhs isluhfojeet,
 Ka atsihstat, eeksch kurrahm leetahm juhs
 Wehl daschfahrt maldajtees woi peekuhstat,

Un ka ar wiffu prahtu dsennatees,
 To labbu darriht un no launa behgt.
 Jo, mihli Brahli, tas ween tikfums irr,
 Kad juhs no labbas firds to labbumu
 Wirs semmes wairojat, ta ka zaur jums
 La mihla Debbes = Tchwalaadbaiss prahts
 Urweenu noteek, ka winsch debbes
 Zaur wiffem swehteem Engeleem noteek.
 Un kad juhs ta ifdeenas dschwoset
 Preeksch Deewa waiga, tad arweenu jums
 Meers firdi buhs un Deems juhs weenreis nem
 Pee sewim debbes; jo swehtigs irr,
 Kas eeksch ta Kunga mirst; ta nahwe to
 Aiswedd us duffu un us laimibu.

Der Druck dieses Buchs wird unter der Bedingung bewil-
 ligt, daß nach Abdruck und vor dem Debit desselben ein Exem-
 plar davon für die Censur-Committee, eins für das Ministerium
 der Aufklärung, zwei für die öffentliche Kaiserliche Bib!iothek,
 und eins für die Kaiserliche Akademie der Wissenschaften, an
 die Censur-Committe eingesandt werden.

Riga, den 1sten März 1815.

A. Albanus,
 livländischer Gouvernements = Schuldirektor
 und Ritter.